

Nie tylko petanka... W kręgu haftów regionalnych - edycja II (haft łowicki, 2014)

Łódzki Dom Kultury, we współpracy z Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi oraz Muzeum w Łowiczu rozpoczął realizację II edycji projektu "Nie tylko petanka... W kręgu haftów regionalnych".

Przedsięwzięcie ma na celu zachowanie tradycyjnego haftu łowickiego poprzez aktywizację twórczyń ludowych oraz popularyzację ludowego rzemiosła hafciarskiego poza własnym regionem, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wielkomiejskiego Łodzi oraz mieszkańców woj. łódzkiego. II edycja skierowana jest również do młodego pokolenia młodzieży i studentów szkół artystycznych, kładąc nacisk tym samym na dziedziczenie tradycji hafciarskiej.

Projekt jest drugą częścią wieloetapowego programu. W I edycji (2013) swoim zasięgiem objął Opoczyńskie. II edycja związana jest z regionem łowickim. Program docelowo ma objąć najważniejsze regiony etnograficzne województwa łódzkiego, czyli: Opoczyńskie, Łowickie, Sieradzkie.

Petanka jest najbardziej charakterystycznym elementem haftu opoczyńskiego, natomiast w łowickim występują inne rodzaje haftów, które rozwijając się od XIX wieku podlegają ewolucji artystycznej i technicznej. Najstarsze to tzw. szycie polskie, wykonane stebnówkami i łańcuszkiem, niezwykle archaiczne w swojej symbolice, kompozycji i kolorystyce. W końcu XIX w. weszło w modę tzw. szycie ruskie, czyli hafty wykonywane ściegami krzyżkowymi, wprowadzające motywy roślinne, o bogatej gamie kolorystycznej, w których charakterystyczny staje się motyw róży i bratka. Na początku naszego wieku pojawia się haft płaski, a wraz z nim naturalistyczna róża oraz inne kwiaty uzupełniające kompozycje, wtedy jeszcze szlakuowe, wypełniające przyramki koszul, mankiety czy listwy wełniaków i zapasek. W latach 20-tych XX wieku, te same kompozycje zaczęto wyszywać koralikami. W tym samym czasie zaczyna rozpowszechniać się biały haft richelieu, o bogatych motywach roślinnych.

Łowicki haft służył nie tylko do ozdabiania elementów stroju, ale stanowił ważny element wystroju wnętrza. Najstarsze hafty były w kolorach czarnym, czerwonym i pomarańczowym, ale z czasem kolorystyka haftów uległa wzbogaceniu. Należy pamiętać, że już w okresie międzywojennym na terenie Łowickiego zaczyna się rozpowszechniać haft maszynowy, który wypiera haft ręczny. Dlatego dopóki tradycja jest jeszcze żywa, są hafciarki w regionie, które umiejętność haftu ręcznego mają przekazaną z pokolenia na pokolenie, jest potrzeba uczenia i rozpowszechniania haftu ręcznego łowickiego.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

* * *

Wiosna "z petanką" przebiegała pod znakiem spotkań: edukacyjnych oraz promujących projekt. Uczestnicy projektu odwiedzili Muzeum w Łowiczu oraz łódzkie Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w celu pogłębienia wiedzy w zakresie stroju, tkaniny i haftu regionu łowickiego. Magdalena Bartosiewicz w Łowiczu oraz Alicja Woźniak w Łodzi oprowadziły po niedostępnych dla "zwykłych" zwiedzających miejscach - magazynach muzealnych; przybliżyły Łowickie udostępniając do wglądu cenne zbiory, opowiedziały o tradycjach regionu i przemianach stroju i haftu.

W maju w Łódzkim Domu Kultury odbyły się warsztaty haftu łowickiego. Uczestnicy projektu i twórczyń ludowe spędzili wiele godzin na wspólnej pracy. Warsztaty haftu uzupełnione zostały prelekcjami kustosz MAiE, Alicji Woźniak, na temat tradycji hafciarskich Łowickiego oraz inspiracji tradycją we współczesnym wzornictwie i modzie.

Miesiące letnie zaplanowano na samodzielne działania uczestników projektu. W październiku w Muzeum w Łowiczu organizatorzy zrealizowali wystawę, będącą podsumowaniem całego przedsięwzięcia. Od 6 do 22 listopada wystawa gości w Galerii Nowej Łódzkiego Domu Kultury.

Szczegółowych informacji udziela Danuta Wachowska
Dział Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu ŁDK
tel.: 797 326 176 lub 42 / 633 98 00 w. 222
e-mail: osrodekregion@ldk.lodz.pl

